

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Dioszeghy Miklós*
Cím: *Pusztulása után terjeszkedik Aquincum városa.*
Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bp.
(Hely)

1930. X. 30.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

902.6

Hely

Idő

"1930"

Személy

Pusztulása után terjeszkedik Aquincum városa

Kiástak egy keresztény templomot és Óbudán már Árpád sírjáról beszélnek

Két hónapot át zárva marad az aquincumi múzeum, amelyben őrzik a régi római város kincseit, emlékeit és ezekkel együtt földerítetlen titkait is Aquincumnak, amelyről nem tudják megállapítani pontosan, hogy mikor alapították és amely körül még mindig vitáznak a tudósok. Annyi kétségtelen, hogy a nagy római birodalom számottevő provinciájának székhelye volt, most pedig ez a város a múzeum ternein át különösen nevezetes a budapesti iskolák gyermekei és a külföldiek előtt. *Budapesti felnőtt ember ugyanis ritkán nézi meg s különösen a pesti oldal lakossága az, amelynek jó része zavarba jönne, ha megrohannák a kérdéssel:*

— Látta-e már az aquincumi múzeumot?

Az elsüllyedt város pedig a folytonosan tartó ásatásokon át egyre nő a múzeumban, amelyet azért tartanak két hónapig zárva, mert kibővítik, átalakítják, hogy jusson hely a római birodalom civiljei, valamint légiónak emléktárgyai részére.

Külföldiek rohama

Noha már Krisztus után 130-ban találkoztunk az Aquincum névvel, mégis olyan erős

épületeket építettek, hogy azok most is dacolnak az idővel és ez a magyarázata annak, hogy a még szegények által lakott házak falai is ellenállnak a csákánynak, amely a napvilágra akarja hozni a város romjait a földalatti sárból. Háromméteres falak kerültek már napfényre s a sírból való feltámadás egyre tart, mert nagy területek várnak még arra, hogy a tudósok munkásaikkal megjelenjenek és gyönyörű festésű vázákat, ezüst kincseket tárjanak föl. Ez a magyarázata annak, hogy Aquincum városa pusztulása után terjeszkedik a múzeum terneiben, még pedig olyan sikerrel, hogy Amerikából, Angliából, Németországból tömegesen jönnek nagynevű tudósok, akiknek egyedüli céljuk az aquincumi múzeum megtekintése.

Tekintettel arra, hogy az idegenforgalomba is bekapcsolták ezt a klasszikus kincseket őrző intézményt, — mert a külföldieket az autocarokon ide is elviszik — nagy súlyt helyeznek a múzeum fejlesztésére, amelynek látványosságai különleges és ritkaságszámba menő tárgyakat mutatnak.

Budapest székesfőváros közigazgatási bizottsága, valamint tanácsa annak idején ma-

gaévé tette, hogy Óbuda földjében folytatni kell az ásatásokat, hogy minél több műemléket találjanak a kereszténység első századai-ból. Az 1927-ben megindult ásatási munkálatoknak a raktár-utcai városi házak főfrontja előtt rendkívüli eredménye lett, amennyiben rábukkantak egy Kr. u. 370-ből való alapzatában „lóhere” alakú templom romjaira, amelyek között ezüst orvosi műszereket, díszes eszrepeket, bélyeges téglákat találtak. Az orvosi műszerek sebési vágókések, a bélyeges téglák pedig feltüntetik az Aquincumban szolgáló ezredek nevét.

Természetesen nyomban megindultak a találgatások és a laikus közönség Budán mindjárt nem kevesebbről beszélt, mint arról, hogy a templom alatt van Árpád sírja, amelyben tudvalevően mesés értékű ékszereket, drágaságokat sejtene. A szegényebb emberek tűnődő areal állodáltak a feltárás után a romoknál s ha nem lett volna rendőr közelben, úgy bizonyára ásóval nekiesetek volna a földnek, hogy hozzájussanak az állítólagos sírhely dáriusi kincséhez.

Négy rétegni római élet

Nagy Lajos egyetemi magántanár azonban megzavarta a legendák jámbor hitét, mert érdeklődésemre ezeket mondotta:

— A föld felszínétől tíz centiméternyire akadtunk rá a szóbanforgó templom romjaira. Ezelőtt két évvel még domb volt ezen a helyen, de a földet elhordták és vízszintesre egyenlítették ki a területet. Különös érdekessége a templom, illetve kápolna feltárásának, hogy három

rétegni római élet emlékei húzódnak alatta. A templom negyedik rétegnak számít. Leégett házak s más elpusztult épületek vannak ugyanis a templom alatt, úgyhogy némi túlzással azt is állíthatjuk, hogy a templom a negyedik épület volt, magasságba számítva, a föld mélységét, illetve magasságát tekintve. A régi katonaváros szélén, a szegénynegyedben állott a templom, amely keresztény volt, hiszen a rómaiak már Krisztus után 313-ban, mint bevett államvallást fogadták el a kereszténységet és csak egy kivétel volt a keresztény római császárok között, Julianus Apostata. Természetesen nincs semmi alapja annak a szétben-hosszában hangoztatott hiedelemnek, hogy a kápolna alatt fel lehetne fedezni Árpád fejedelem sírhelyét. A templom körül ugyan nagy temető van, abból az időből, amikor már eltemették a halottakat és nem égették el. Rendszeren téglalapokból készült koporsóba helyezték el a holtakat, csak a gazdagok készítették maguknak kőből kivált szarkofágot. Egyre tartanak a feltárási munkálatok s a talált emlékek miatt bővítik ki a múzeumot, amelyre első sorban azért van szükség, hogy a római feliratú kőlapokat elhelyezhessék.

Ezeket mondotta Nagy Lajos professzor, aki elosztotta Árpád sírhelyének időről-időre felmerülő legendáját, amelyről pedig titokzatosan, fűtött fantáziával beszélgetnek esténként a budai kis házakban, ahol szívesen boronganak a múlt idők emlékein.

Húszeszer ember látogatja meg évenként a múzeumot, de ezeknek jórésze iskolásgyermekek. Nemrégén volt nap, hogy ezernyolcszázan ke-

resték fel a messze fekvő, klasszikus stílusú épületet.

Az aquincumi múzeumnak titkos konkurrensé akadt Óbudán. Magánkutatók is akadnak, akik véletlenül találnak római korabeli emlékeket és ezeket házukban őrzik díszként. Egy budai beavatott viszonyokkal ismerős előkelő úr véleménye szerint Óbudán körülbelül ezer római tárgy, emlék rejtőzik és a pofonesapott tetejű, romantikus kis házakban, ahol féltve dugdosásák az idegenek előtt és csak az ismerősöknek, barátoknak mutogatják a porladó esontú, valamikor büszke római katonák drágaságait.

Djószeghy Miklós